

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2177/13

לפני: כבוד השופט ס' גיבראן
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט א' שהם

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מיום 31.10.2012, ועל גזר דין, מיום 21.1.2013, בתפ"ח 11344-10-11, שניתנו על-ידי כב' השופטים: ר' לורד; צ' דותן ו-ע' וינברג-נוטוביץ

תאריך הישיבה: כ"ג בטבת התשע"ה (14.1.2015)

בשם המערער: עו"ד עופר אשכנזי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו ערעור על הכרעת דינו ולחילופין על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: ר' לורד; צ' דותן; ע' וינברג-נוטוביץ), בתפ"ח 11344-10-11.

2. המערער, תושב טייבה, יליד 26.8.1983, הורשע, ביום 31.10.2012, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות שלהלן: מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים שלא בהסכמתה, בתוך המשפחה, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) ו-345(א)(1) בצירוף עם סעיף 351(ג)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק

העונשין) (ריבוי עבירות); איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין (ריבוי עבירות); תקיפת קטין הגורמת חבלה של ממש על-ידי אחראי, לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק העונשין; תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין.

ביום 21.1.2013, נגזרו על המערער בגין עבירות המין 8 שנות מאסר לריצוי בפועל, ובגין עבירות האלימות הוטלו עליו 6 חודשי מאסר במצטבר, כך שבסך הכל על המערער לרצות 8.5 שנות מאסר, מיום מעצרו – 23.9.2011. כמו-כן, הושתו על המערער 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין; ו-6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, עבירת איומים או עבירת תקיפה מכל סוג.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערער

3. כתב האישום בעניינו של המערער מחזיק ארבעה אישומים. כעולה מכתב האישום, המערער הינו אחיהן החורג (מצד האם) של שלוש קטינות: ס', ילידת 1998; ח', ילידת 1995; ו-ב', ילידת 1993. המעשים המיוחסים למערער, כך נטען, התרחשו בחדר המצוי בקומה הראשונה בבית אימו של המערער בטייבה (להלן: החדר ו-הבית, בהתאמה); ובדירתו של המערער בה התגורר עם אשתו לשעבר (להלן: הדירה או דירת המערער). בבית גרו אָם המשפחה (להלן: ו'), ובני משפחה נוספים, לרבות שלוש הקטינות.

4. באישום הראשון נטען, כי במהלך שנת 2007 או בסמוך לכך, כאשר היתה ס' תלמידה בכיתה ד', ביקש ממנה המערער לבוא לחדרו על מנת לאסוף כביסה מלוכלכת, כדי ש-ס' תעלה אותה לביתה. משהגיעה ס' אל החדר, נעל המערער את הדלת, הוריד את מכנסייה ותחתוניה של ס', הרים את חולצתה, ונגע בחוזקה בחזה שלה, בבטנה, באיבר מינה, ובישבנה, באופן אשר הסב לה כאב. בהמשך לכך, כך נטען, נצמד המערער ל-ס', כאשר הם עומדים פנים אל פנים, והתחכך בגופה תוך שהוא מוריד את בגדיו. בהמשך, הורה המערער ל-ס' לגעת בו, הוא אחז בידה והניחה על איבר מינו, בעוד ס' מסרבת לעשות כן, ומושכת את ידה לאחור. לאחר זאת, השכיב המערער את ס' על מיטה, "נשכב מעליה והתחכך בה בחוזקה, כאשר איבר מינו נוגע באיבר מינה, עד שהגיע לסיפוקו". עם הגיעו לפורקן מיני, הורה המערער ל-ס' להתלבש ולעלות בחזרה לבית, לא לפני שהוא איים עליה, כי יכה אותה אם היא תספר למאן שהוא על שארע.

לטענת המאשימה, המערער חזר וביצע ב-ס' את המעשים המתוארים לעיל, במועדים שונים עד למחצית שנת 2011, או בסמוך לכך.

בהמשכו של האישום הראשון נטען, כי במועד בלתי ידוע למאשימה, במהלך השנים 2008 או 2009 (בעת ש-ס' היתה תלמידה בכיתה ה' או ו'), כאשר המערער התגורר בדירה, הוא קרא ל-ס' להביא בקבוק מים ולעלות עימו אל הגג, על מנת להשקות ציפורים, אותן הוא גידל. משעלו השניים אל קומת הגג, השכיב המערער את ס' על המדרגות, הסיר את מכנסיה ותחתוניה, הפשיל את בגדיו שלו, ורכן מעליה, כך שאיבר מינו התחכך באיבר מינה. כנטען, המערער התחכך ב-ס', "תוך שהוא נוגע בחוזקה בכל חלקי גופה, לרבות באיבר מינה, בישבנה ובחזה מתחת לחולצה, באופן שהסב לה כאב". בשלב מסוים, חדל המערער מפעולה זו, והורה ל-ס' להתלבש ולרדת למטה.

לטענת המאשימה, במעשיו אלו ביצע המערער ב-ס' מעשים מגונים, בהיותה קטינה שטרם מלאו לה 16 שנים, שלא בהסכמתה, כבת משפחה, וזאת לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיניים. ועוד נטען, כי בגדרי מעשים אלו, איים המערער על ס' בפגיעה שלא כדין בגופה, בכוונה להפחידה.

5. על-פי עובדות האישום השני, במהלך שנת 2011, או בסמוך לכך, בשעות הלילה, התעורר כעסו של המערער על ס', בעקבות ציונים לא טובים שהיא קיבלה, לשיטתו. נטען בכתב האישום, כי המערער הורה ל-ס' לרדת לחדרו, ולהביא עימה צינור גומי, באמצעותו הוא יכה אותה. משסירבה ס' לדרישתו זו, ניגש אליה המערער, היכה אותה בכל חלקי גופה, והוסיף והיכה אותה במנוסתה הימנו, תוך שהוא גורם לנפילתה ארצה. המערער "המשיך והיכה את [ס'] בעוד היא מתרחקת מהמקום, והמשיך לעשות כן תוך שהוא מוביל אותה לחדרה בבית, ובתוך החדר". לטענת המאשימה, במעשיו המתוארים לעיל, תקף המערער את ס' בהיותו אחראי עליה, גרם לה חבלה של ממש, ואיים עליה בפגיעה שלא כדין בגופה, מתוך כוונה להפחידה.

6. כעולה מן האישום השלישי, טרם שמלאו לקטינה ח' 16 שנים, קרא המערער לה ול-ס' לחדרו. כפי שנטען בכתב האישום, המערער הורה ל-ס' ללכת ולקנות עבורו סיגריות והיא נענתה לבקשתו, בעוד ש-ח' נותרה בחדר. בהמשך, כך לפי כתב האישום, סגר המערער את דלת החדר, פנה לעבר ח' "תפס אותה בחוזקה בידי, נישק אותה בצווארה, נגע בה מעל החזה, וניסה להכניס את ידו מתחת לחולצתה כדי לגעת בחזה". בתגובה, צעקה ח' לעבר המערער שיתרחק ממנה, וניסתה להדוף אותו מעליה. זמן מה

לאחר מכן, חזרה ס' לחדר, וביקשה מן המערער לפתוח את הדלת, ולאחר שהמערער עשה כן, עזבו ס' ו-ח' את החדר. המאשימה טוענת, כי במעשיו אלו ביצע המערער, וניסה לבצע, מעשים מגונים ב-ח', שטרם מלאו לה 16 שנים, וזאת שלא בהסכמתה, כאשר מדובר בבת משפחה, ולשם גירוי סיפוק או ביזוי מיניים.

7. באישום הרביעי נטען, כי במועד כלשהו בין החודשים אוגוסט-ספטמבר 2011, לאחר שנודע לאחות השלישית ב', על אודות המעשים המיניים שביצע המערער ב-ס', אחותה הקטינה, החלו חילופי דברים בין ב' למערער, בחצר הבית. במסגרת חילופי הדברים, הטיחה ב' במערער, כי היא יודעת על דבר המעשים שהוא ביצע ב-ס'. בתגובה, צעק המערער לעברה של ב', ו"הכה אותה באמצעות ידיו בכל חלקי גופה ודחף אותה". כתוצאה מכך, נחבלה ב' חבלה של ממש, ונגרמה לה אדמומית בכל חלקי גופה.

הכרעת דינו של בית משפט קמא

8. ביום 31.10.2012, הרשיע בית משפט קמא את המערער באישומים הראשון, השני, והרביעי, וזיכה אותו, מחמת הספק, מן האישום השלישי. בהכרעת דין מנומקת ומפורטת, קבע בית משפט קמא, פה-אחד, כי הוכח מעבר לספק סביר, כי במעשיו, ביצע המערער מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים, שהיא בת משפחה, שלא בהסכמתה; תקף קטינה, כשהוא אחראי עליה, וגרם לה חבלה של ממש; ואיים שלא כדין בפגיעה בה, בכוונה להפחידה. כפי שיפורט להלן, הרשעת המערער נסמכה, בעיקרה, על עדותה של ס', ונתמכה בעדותם של בני משפחה נוספים, ואחרים. להלן, אתייחס בהרחבה לעיקרי הראיות אשר הוצגו בפני בית משפט קמא, על בסיסן הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום (למעט האישום השלישי).

המעשים המגונים בחדר (האישום הראשון)

9. ההכרעה לגבי הנטען באישום הראשון נסמכה, בעיקרה, על עדותה של ס', אשר העידה בפני בית משפט קמא, לבקשתה, באמצעות טלוויזיה במעגל סגור. ס' העידה, כי ראשיתם של המעשים המיניים שביצע בה המערער, החל בעת היותה תלמידה בכיתה ד' (עת היתה כבת 9 שנים). המערער, כך העידה ס', קרא לה לחדרו על מנת שתיקח את סל הכביסה המלוכלכת, ותעלה אותו לבית. לאחר שנכנסה ס' לחדרו, סגר המערער את הדלת, התקרב לעברה, והתחיל להפשיט אותה, תוך שהוא ממשש את גופה. לאחר זאת, כך לדבריה, "הוא הוריד את המכנסיים ואת התחתונים שלי, הרים אותי והוריד אותי, הוא

עשה את זה בחוזק וזה כאב לי, אמרתי לו שזה כואב לי והוא לא ענה לי, הוא לקח אותי למיטה והשכיב אותי ואחר כך הוא התחיל לעלות ולרדת בצורה חזקה [...] מרוב החוזק שעשה ירד משהו לבן על הרצפה" (עמ' 12 לפרוטוקול). ס' הוסיפה עוד, כי כאשר סיים המערער לבצע מעשים אלו, הוא ניקה את החומר הלבן מן הרצפה, הורה לה לעלות בחזרה לבית, ואיים "אם את אומרת למישהו, אני אתן לך מכות" (שם). ס' תיארה את איבר מינו של המערער במהלך האירוע כ"חם וקשה", והעידה, כי איבר מינו נגע ב"טיזי" (ישבן) שלה, אך הבהירה, כי באומרה "טיזי", כוונתה היא ל"איבר המין ששייך לנקבה, מקדימה" (עמ' 13 לפרוטוקול).

10. כעולה מעדותה של ס', המערער חזר וביצע את המעשים המתוארים, במתכונת דומה, בתדירות שבועית "מכיתה ד' עד כיתה ז'" (עמ' 15 לפרוטוקול). בכל אותם מקרים, כמו גם בפעם האחרונה, אשר ארעה כחודש לפני מעצרו, היה המערער קורא ל-ס' שתאסוף את הכביסה המלוכלכת מן החדר, ובאותה הזדמנות, לאחר שהפשיט אותה, הוא היה "עולה ויורד", עד אשר "ירד משהו לבן". לכל אורך התקופה, נמנעה ס' מלספר על אודות המעשים שביצע בה המערער, מאחר שחששה מפניו, שכן הלה "איים עליי ואמר לי שאם אומר למישהו הוא ייתן לי מכות" (עמ' 14 לפרוטוקול).

11. ס' העידה, כי בתקופה מסויימת התגוררה ד', בת כיתה של ח', בבית, לאחר שהיא "ברחה מהבעל של אמא שלה", שכן הוא "היה תוקף אותה". ס' תארה את יחסיה עם ד' כקרובים, וציינה כי היא הרגישה נוח לדבר איתה, כיוון שגם היא סיפרה לה על דברים דומים שארעו לה. באחת השיחות, כך עולה מעדותה של ס', היא גוללה בפני ד' את אשר עשה לה המערער. לאחר זאת, סיפרה ד' את ששמעה מ-ס' לבן דודה, אשר מצידו, סיפר ל-ב'. בהמשך, עבר מידע זה לקרובים נוספים, וביניהם ל-ו' (אם המשפחה), ולדודי המשפחה. ס' סיפרה, כי היא התחרטה על כי גוללה את שארע לה בפני ד', שכן "הייתי בטוחה [ש-ד'] לא תספר לאף אחד אבל היא סיפרה" (עמ' 16-17 לפרוטוקול).

12. ראייה נוספת עליה ביסס בית משפט קמא את הכרעתו באישום זה, היא הקלטת שיחה שבוצעה בין ס' לבין ה', דודתה (להלן: ההקלטה). השיחה בין השתיים נערכה ביום 4.9.2011, לאחר שנודע לקרובי המשפחה על אודות המעשים שביצע המערער ב-ס'. בהקלטה נשמעת ס' כשהיא מספרת ל-ה', כי כאשר היא היתה בכיתה ד', קרא לה המערער לחדרו לקחת את הכביסה המלוכלכת. באותה הזדמנות, הפשיט אותה המערער, מישש אותה, לחץ על גופה, ונשכב מעליה, "אך לא הכניס לתוכה ולא נכנס

בה שום דבר", עד אשר ירד ממנו "הדבר הלבן". המערער נהג לבצע מעשים אלו, כך מסרה ס', "כל שבוע, מכיתה ד' ועד כיתה ז'". ס' מסרה ל-ה', כי היא לא סיפרה זאת לאיש, מאחר שחששה מפני איומיו של המערער.

13. עוד הסתמך בית משפט קמא בהכרעתו באישום זה, על חקירתה של ס' על-ידי חוקרת הילדים, במסגרתה סיפרה ס' בפירוט את דבר המעשים המתוארים לעיל, לכך אדרש בהרחבה בהמשך.

14. המערער כפר בחקירתו במשטרה ובעדותו בבית המשפט בכל המיוחס לו באישום זה. לטענתו של המערער, הוא מעולם לא היה מעורב באינטראקציה מינית עם ס', שכן, הוא אוהב את אחיותיו כאילו היו ילדותיו שלו ולא היה פוגע במי מהן. עוד טען המערער, כי אימו, ו', "תפרה לו תיק", וזאת "בגלל שהיא שנאה את אבא שלי", או לחילופין עקב "החתונה עם הבחורה החדשה, היא לא רוצה אותה בכלל לגמרי" (עמ' 126 לפרוטוקול). המערער הוסיף וטען, כי חוקרת המשטרה, רס"ל אושרת וייג, "ישבה בעצמה בחקירה ואמרה לי נלביש עליך תיק. אמרה לי כדאי לך שתגיד כן ונסגור עיסקה. היא אמרה לי שילבישו עליי תיק" (עמ' 129 לפרוטוקול).

15. מטעם ההגנה, העידה גם ח' מ', חברתה הטובה של ו', אמם של ס' והמערער. לטענתה של ח' מ', כאשר היא שאלה את ס' האם המערער ביצע בה את המעשים המדוברים, היא השיבה "הוא לא עשה לי, והם אמרו לי להגיד ככה". בהמשך, הוסיפה ח' מ', כי ס' "לא רצתה להגיד מי [אמר לה להגיד זאת], כי היא מפחדת" (התוספת שלי – א.ש.).

16. לאחר שנתן את דעתו לעדויות שנשמעו בפניו, ובחן את חומר הראיות שהוגש לו, קבע בית משפט קמא, כי עדותה של ס', באשר לאישום זה, הינה "אותנטית, כנה ומהימנה". ס', כך הוסיף וקבע בית משפט קמא, מסרה עדות עקבית, מרובת-פרטים, וקוהרנטית ביותר, וכי "במהלך עדותה, היא אף הדגימה את המעשים בצורה מוחשית ואמינה". תמיכה נוספת למהימנות עדותה של ס', מצא בית המשפט בתיאוריה את דבר המעשים שביצע בה המערער. לא סביר, כך נקבע, כי ילדה בגילה הצעיר של ס', ובמגזר אליו היא משתייכת, תדע דברים אלו, "אם לא חוותה אותם בעצמה וראתה אותם במו עיניה". בהמשך, התמודד בית משפט קמא עם טענות ההגנה, ובכלל זאת, עם הטענה לפיה "נתפר" למערער תיק. נקבע, בהקשר זה, כי ס' "אינה מנסה להעליל ולהחמיר את הדברים יותר מכפי שהם. כך, למשל היא מדגישה [שהמערער] אף פעם לא הכניס את איבר מינו לתוכה, והדבר הלבן לא נכנס לתוכה". ועוד הבהיר בית משפט קמא,

כי אין בעובדת חזרתה של ס' לחדרו של המערער, פעם אחר פעם, חרף צפייתה מראש את העתיד לבוא, כדי להטיל דופי במהימנות עדותה. לשיטתו של בית משפט קמא, "היה יסוד מוצק לפחד שפחדה ממנו, לכך שהמשיכה – מתוך פחד – להיענות לדרישותיו, ולכך שלא התנגדה ולא צעקה במהלך ביצוע המעשים".

לאחר זאת, נתן בית משפט קמא את דעתו להערכתה של חוקרת הילדים בדבר מהימנות עדותה של ס'. עולה מהדו"ח שהוגש, כי ס' מסרה לחוקרת הילדים עדות מפורטת, בעלת רצף הגיוני וברור, "המעוגנת בקונטקסט של זמן, מקום ונסיבות". עוד התרשם בית משפט קמא, כי עלו בעדותה של ס' בפני חוקרת הילדים, "מאפיינים דינמיים להיותה נפגעת אלימות ותקיפה מינית בתוך המשפחה, ציטוטים, הדגמות ספונטניות וביטויים סנסוריים ועיבוי בנוכחות דמויות נוספות".

בהתייחס לעדותו של המערער ולטענתו, לפיה אימו "תפרה לו תיק", קבע בית משפט קמא, כי לא הובאה כל ראיה להוכחת טענה זו, וממילא "אין זה סביר שכדי למנוע את נישואיו עם אישה שהיא מתנגדת לה, היא תעליל עליו עלילה כה קשה". עדותה של ח' מ', חברתה של ו', נדחתה, אף היא, על-ידי בית משפט קמא כבלתי מהימנה, וזאת בין השאר, עקב תיאור התנהלותה של ח' מ' בעת מעצרו של המערער, אשר "אינה מתקבלת על הדעת". זאת שכן, ח' מ' לא פנתה ביוזמתה למשטרה כדי למסור את אשר סיפרה לה, לטענתה, ס', למרות שהיא, לדבריה שלה, אוהבת את המערער, וכי הוא כמו בן בשבילה.

סיכומם של דברים, בית משפט קמא שוכנע כי המאשימה הוכיחה, מעבר לספק סביר, את אשמתו של המערער במיחוס לו באישום הראשון, באשר למעשים המגונים שביצע ב-ס' בחדרו.

המעשים המגונים בדירת המערער (האישום הראשון)

17. כעולה מכתב האישום, מקרה נוסף בו ביצע המערער ב-ס' מעשים מגונים, התרחש בדירתו של המערער שם התגורר עם אשתו, טרם גירושיהם. מעדותה של ס' בבית משפט קמא עלה, כי בעת שהיא היתה בכיתה ה' או ו', ביקשה דודתה, נ', שהיא תצטרף אליה ותוביל אותה לדירת המערער, מאחר שהיא אינה מכירה את הדרך, לשם ביקור אשתו של המערער. לאחר שהות בדירה, עזבה נ' את הדירה ואילו ס' נותרה בה, מאחר ש"זה היה בזמן לילה ואף אחד לא יכול היה לקחת אותי הביתה" (עמ' 17 לפרוטוקול). לאחר זמן מה, כך העידה ס', פנה אליה המערער, אשר היה בקומה

העליונה של הבית, וקרא לה לעלות ולהביא עמה בקבוק מים, על מנת להשקות יונים. ס' העידה, כי "ידעתי שהוא יעשה את זה בי", ולכן "אמרתי [לאשתו] לכי את ותני לו את בקבוק המים", ואילו אשתו של המערער השיבה, "לכי, זה שם למעלה, שני צעדים" (עמ' 17 לפרוטוקול). ס' עלתה אל המערער, הניחה את בקבוק המים על הרצפה, ופנתה לרדת בחזרה למטה. כעולה מעדותה, המערער הורה לה לחכות, משך אותה לאחור, השכיב אותה על המדרגות, הוריד את מכנסיה ותחתוניה, ולאחר זאת, לדבריה, "שכב מעליי והתחיל לעלות ולרדת מעליי. [הוא] היה עושה תנועה של קדימה ואחורה. כאב לי בגב מהמדרגות, אמרתי לו, והוא לא אכפת לו, לא התייחס [...] הוא עשה את הפעולות שוב, היה יורד ועולה, ואז אמר לי 'תתלבשי ותרד' (עמ' 18 לפרוטוקול). ס' ציינה בעדותה, כי לאחר המעשים הללו, ומשום שלא היה מי שיחזיר אותה לביתה, היא נותרה לישון בדירת המערער למשך הלילה.

18. על דברים אלו חזרה ס' בעדותה בפני חוקרת הילדים, עדות אשר שימשה, אף היא, את בית משפט קמא בהכרעתו במסגרת האישום הראשון. ס' סיפרה לחוקרת הילדים על תכלית הגעתה לדירת המערער – היינו ליווייה של נ', אשר לא הכירה את הדרך. ועוד סיפרה ס', כי המערער קרא לה לעלות למעלה על מנת להשקות את היונים. כמו-כן, תיארה ס' בפני חוקרת הילדים את אופי המעשים המיניים שביצע בה המערער, באותן הנסיבות.

19. המערער כפר בדברים אלו מכל וכל, באומרו כי "כל מה [ש-ס'] סיפרה לא נכון. היא לא עלתה אליי לציפורים למעלה ולא ישנה אצלי בלילה [...] [היא] היתה פעם או פעמיים עם אמא, הזמנתי אותם לעל האש, עם כל המשפחה. היא לא היתה אצלי אף פעם לבד" (עמ' 135 לפרוטוקול).

20. בהתייחס לאישום זה, התרשם בית משפט קמא כי עדותה של ס' "כנה ומהימנה", בעוד שעדותו של המערער לא זכתה לכל אמון. בית משפט קמא ציין, כי "ישנה התאמה מלאה, לפרטי פרטים, בין תוכן עדותה של ס' בפני חוקרת הילדים לבין עדותה בבית המשפט". ועוד נקבע, כי "חוקרת הילדים חיוותה דעתה כי עדותה של ס' מלמדת על דינמיקה של פגיעה מתמשכת". לבסוף, ובהתייחס לטענת המערער, לפיה האישומים נגדו אינם אלא פרי של קנוניה ועלילה, תהה בית משפט קמא "מדוע היה צורך לכלול בעלילה הזאת תיאור של מעשה מיני אחד נוסף, בודד [בדירת המערער]?"

לפיכך, קבע בית משפט קמא, כי המאשימה הוכיחה, מעבר לספק סביר, את אשמתו של המערער בביצוע המעשים המגונים בדירה.

21. לשם הבהרת הדברים יצויין, כי המערער התגורר בדירה האמורה, בעת שהיה נשוי לאשתו. עם גירושיהם של השניים, חזר המערער להתגורר בחדר בקומה הראשונה בבית אמו, ומאז, כפי שקבע בית משפט קמא, שב וביצע ב-ס', באופן שבועי, את המעשים המתוארים בחלק הראשון של אישום זה.

האישום השני

22. באישום זה טוענת המאשימה, כאמור, כי המערער היכה את ס' בעקבות ציונים גרועים שהיא קיבלה, לשיטתו. בעדותה בבית משפט קמא, ציינה ס', כי המערער נהג להכות אותה, ולאיים עליה במכות, פעמים רבות, מאז שהיתה בכיתה ג'. ס' העידה, כי באחד מלילות חודש יוני, ראה המערער את ציוניה בתעודת סיום כיתה ז'. עקב כך, פנה המערער אל ס', וקרא לעברה "תביאי את הצינור איתך ובואי, אני אתן לך מכות". ס', מצידה, לא השיבה למערער, ונותרה במקומה. לאחר זאת, כך לדבריה של ס', המערער "בא והתחיל לתת לי מכות בידיים וברגליים שלי. מרוב כאב, מהמכות שנתן לי, ירדתי לרצפה וחלתי עד לחדר של אמא שלי, הוא היה נותן לי מכות כשהייתי הולכת לשם [...] הוא נתן לי מכות כשהייתי בפינת החדר, ברחתי לצד השני וכשהוא יצא מן החדר הוא אמר לי 'אם את לא מביאה ציונים טובים בתעודה הבאה אני אתן לך מכות'" (עמ' 19 לפרוטוקול).

23. בהמשך, פירט בית משפט קמא את תוכן דבריה של ס', בחקירתה על-ידי חוקרת הילדים. ס' מסרה לחוקרת הילדים, כי היא סירבה למערער, אשר דרש ממנה להגיע אליו עם צינור, משום שפחדה ממנו. בהמשך, המערער החל להכותה בידה, ברגליה, בגבה וכן סטר בפניה, והוא עשה כן "הכי חזק שהוא יכול". בעקבות זאת, כך עלה בחקירה על-ידי חוקרת הילדים, סבלה ס' מכאבים קשים בכל חלקי גופה.

24. עדות נוספת שניתנה בפני בית משפט קמא במסגרת אישום זה, היא עדותה של ח', אשר טענה כי היא ראתה את המערער מכה את ס', באמצעות צינור, וזאת מפני שהוא סבר כי ס' לא למדה טוב. לאחר זאת, כך העידה ח', היא ראתה את ס' בוכה ומושכת בשיערוותיה.

25. בעדותו, הכחיש המערער את המיוחס לו באישום זה, וטען כי הוא מעולם לא דיבר עם ס' על הלימודים, ולדבריו עדותה של ס' בנושא זה בשקר יסודה.

26. בית משפט קמא מצא את דבריה של ס' כמהימנים ועקביים. נקבע, בהקשר זה, כי "ס' מסרה עדות דקדנית ומפורטת ביותר על אירוע האלימות הקשה [שהמערער] נקט כלפיה [...] הן בפני חוקרת הילדים והן בפני בית המשפט היא מסרה גירסה עקבית ותואמת המצביעה על מהימנותה". בעיקר אמורים הדברים, כך לעמדתו של בית המשפט, לנוכח העובדה, שילדה בגילה הצעיר של ס', היתה מתקשה לבדות את "פרטי הפרטים", "ובוודאי לא לחזור על אותם פרטים בעקביות פעם נוספת".

בהמשך, עמד בית משפט קמא על התרשמותה של חוקרת הילדים בנוגע למהימנותה של ס', בציינו, כי המהימנות מתחזקת "בשל כך שהיא מציגה את עצמה באור שלילי, היינו לוקחת על עצמה סוג של אחריות לאלימות שקרתה".

בהתייחס לעדותו של המערער, דחה בית משפט קמא עדות זו, בהיותה בלתי מהימנה, וזאת בעיקר לנוכח סתירות שהתגלו בין אותה עדות, לבין תשובותיו בחקירה במשטרה.

אשר לשאלת קיומו של יסוד ה-חבלה של ממש, הנדרש בין יסודותיה של העבירה המיוחסת למערער באישום זה, הבהיר בית משפט קמא, כי "נכון שלא הוצגו מסמכים רפואיים, המתעדים את החבלה שנגרמה [...] מכל מקום, אין חובה להוכיח קיומה של חבלה, באמצעות תעודת רופא דווקא. נאמנה עליי עדותה של ס' כי היו לה סימנים אדומים וכחולים בידיה וברגליה".

נוכח האמור, קבע בית משפט קמא כי הוכחו המעשים המיוחסים למערער במסגרת האישום השני, מעבר לספק סביר.

האישום השלישי

27. אישום זה ייחס למערער עבירה של מעשה מגונה ב-ח', שעה שהשניים שהו בגפם בחדרו של המערער. לאחר ששמע את טיעוני הצדדים, ובחן את חומר הראיות, קבע בית משפט קמא, כי לא הונחה בפניו כל ראיה תומכת לעדותה של ח'. ס' היתה, אמנם, עדת שמיעה למתרחש בחדר, ואת הדברים ששמעה היא גוללה בפני אימה, ו'. ואולם, ס' לא תושאלה על דברים אלו על-ידי גורמי החקירה, ואף לא נחקרה על כך

בבית משפט קמא. עוד נקבע, כי עדותה של ו' בבית משפט קמא, לפיה ס' שמעה את ח' כשהיא צועקת על המערער "תעזוב אותי, אני אחותך" (עמ' 59 לפרוטוקול), היא בגדר עדות שמיעה, ועל-כן הוגדרה על-ידי בית משפט קמא כ"חסרת ערך". לאור זאת, נקבע, כי יש בעובדה ש-ס' לא נחקרה על הדברים שבקעו מן החדר, משום "מחדל חקירה, אשר די בו כדי להקים ספק, הפועל לטובת [המערער]". בנסיבות אלה, החליט בית משפט קמא לזכות את המערער, מחמת הספק, מן המיוחס לו באישום זה.

האישום הרביעי

28. המערער הואשם, במסגרת אישום זה, כי תקף את ב', וגרם לה לחבלה של ממש. ההכרעה באותו עניין, נשענה על עדותה של ב' בפני בית משפט קמא. ב' מסרה, כי המקרה המתואר, ארע לאחר שנודע לה על אודות המעשים המגונים שביצע המערער ב-ס'. ב' סיפרה, כי בעת שהיא יושבה על כיסא ליד המדרגות בבית, שאל אותה המערער "למה את מתעלמת ממני כבר שלושה ימים ולא מדברת איתי". בתגובה, השיבה ב', "אתה יודע מה עשית, והיום אני אספר הכל להורים". או-אז, כך עולה מעדותה של ב', הגיח לעברה המערער, הרביץ לה בפניה, ודחף אותה לעבר הקיר. עקב הדחיפה, נפלה ב' ארצה, תוך שהיא נחבטת בכיור ובכיסאות. כתוצאה מכך, נגרמו ל-ב' סימנים על הגוף ועל הפנים, והיא נאלצה לנוח במיטתה, במשך תקופה של שבוע עד שבועיים.

29. בית משפט קמא הסתמך בהכרעתו בעניין זה, גם על עדויותיהם של אביה של ב'; אחותה של ו'; ובעלה (להלן: השלושה), אשר העידו כולם כי הם ראו את ההתרחשות המתוארת במו עיניהם, שעה שישבו בסמוך. הפער היחיד בין גרסתם של השלושה, לבין עדותה של ב', נוגע לשאלת מיקומה של ב', עובר למעשה התקיפה. בעוד ש-ב' העידה כי היא יושבה על הכיסא שליד המדרגות, העידו השלושה, כי ב' יושבה, למעשה, על המדרגות.

30. במסגרת אישום זה העידה גם ו', אמו של המערער, ומסרה כי המערער הודה בפניה כי תקף את ב' באותן הנסיבות.

31. בעדותו, בהתייחס לאישום זה, לא חלק המערער על כי דיבר עם ב' באותו ערב. ואולם, לטענתו הוא כלל לא דחף אותה ולא היכה אותה.

32. בית משפט קמא הרשיע את המערער במיוחס לו באישום זה, וזאת, בין היתר, לאור מהימנות עדויותיהם של ב' ושלושת עדי הראיה שנכחו במקום. נקבע, בהקשר זה, כי "כל העדים מסרו גירסאות התואמות זו את זו בפרטים החשובים. כולם מסרו על אותו אירוע אלימות, כיצד ומדוע התחיל, כיצד [המערער] היכה אותה ודחף אותה, והיא, עקב כך, נפלה על חפצים ונפגעה". הפער העובדתי באשר למיקומה של ב' עובר לתקיפתה על-ידי המערער לא נעלם, אמנם, מעיניו של בית משפט קמא, אך נקבע, כי "מדובר בפרט שולי".

גזר דינו של בית משפט קמא

33. ביום 21.1.2013, נקבע עונשו של המערער בבית משפט קמא. במסגרת גזר דינו, עמד בית המשפט על האמור בתסקירה של ס', כנפגעת העבירה המרכזית בה הורשע המערער. בית המשפט ציין, כי עולה מהתסקיר, כי ל-ס' נגרמה פגיעה קשה, פיזית, רגשית, ונפשית כאחת. המערער, כך נאמר בתסקיר, ניצל את תמימותה וחולשתה של ס', ואת היותה מופנמת וסגורה, יותר מיתר אחיותיה. במעשיו, שכוונו כלפי ס', המערער "השתלט עליה, ופגע בה בכל דרך אפשרית, דרך שלווה באלימות הפחדה והשפלה". עוד עלה מן התסקיר, כי ס' נותרה פגועה, מפוחדת, מאויימת וחשופה, ולנזק שנגרם לה תהא השפעה לטווח ארוך.

34. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע המערער, התייחס בית משפט קמא לערך החברתי אשר נפגע מעצם המעשים – היינו "הצורך להגן על שלמות גופם ונפשם של קורבנות פגיעה מינית בכלל, וקטינים בפרט". נקבע, בהקשר לכך, כי "מדובר ברף גבוה של מעשים מגונים [...] מידת הפגיעה בערך החברתי המוגן היא גבוהה, גם ובייחוד בשים לב לגילה הצעיר של ס'". לאחר שנתן דעתו למדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, קבע בית משפט קמא, כי מתחם הענישה, באשר לעבירות המין, נע בין 7 ל-10 שנות מאסר; וכי מתחם הענישה ביחס לעבירות האלימות נע בין 5 ל-10 חודשי מאסר.

לצורך קביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, התחשב בית משפט קמא לקולת העונש, בין היתר, בעברו הנקי של המערער; בגילו הצעיר; ובעובדת זיכוי מן האישום השלישי. בסופו של יום, דן בית המשפט את המערער ל-8 שנות מאסר, בגין ביצוע עבירות המין; ול-6 חודשי מאסר, אשר ירוצו במצטבר, בגין עבירות האלימות. עוד השית בית משפט קמא על המערער את העונשים שפורטו בפסקה 2 לעיל.

35. ביום 21.3.2013, הגיש המערער הודעת ערעור פורמלית ובקשה למינוי סגור מטעם הסגוריה הציבורית, לשם ייצוגו. נימוקי הערעור המפורטים הוגשו, ביום 17.9.2013, באמצעות באי-כוחו של המערער, מטעם הסגוריה הציבורית.

36. ערעורו של המערער נסוב בעיקר על הרשעתו בדין ולחילופין על חומרת עונשו. אשר להרשעתו של המערער, נטען כי שגה בית משפט קמא, משנתן משקל להערכת מהימנותה של ס', שנעשתה על-ידי חוקרת הילדים. המערער הוסיף וטען, בהקשר לכך, כי משעה שמתלונן קטין מתייצב ומעיד בפני בית המשפט, לא ניתן עוד להתבסס, לצורך הרשעתו של הנאשם, על עדותו של חוקר הילדים בשאלת מהימנותו של אותו קטין. לגישתו של המערער, "מתוך הכרעת הדין עולה, כי הערכתה של חוקרת הילדים היוותה כלי עיקרי בו עשה שימוש בית משפט קמא לקביעת מהימנותה של ס'. טעות זו של בית המשפט משליכה על הכרעת הדין כולה".

המערער טען בנוסף, כי קביעותיו של בית משפט קמא בנוגע למעשים המגונים שנעשו, לכאורה, בדירת המערער, "זהות כמעט לחלוטין" לאלו שנקבעו בנוגע לאישום השלישי, ממנו זוכה המערער, בסופו של יום. הראיות באשר לאישום זה, מבוססות אך ורק על דבריה של המתלוננת ס', ובהיעדר כל ראיה תומכת לעדותה, כך נטען, היה מקום לזכות את המערער מאישום זה, מחמת הספק. המערער הוסיף וטען, בהקשר זה, כי היה על גורמי החקירה לחקור את אשתו של המערער דאז, ואת נ', על אודות המעשים הנטענים באישום זה, והעובדה כי השתיים לא נחקרו, מהווה מחדל חקירה. מסקנה זו מתחדדת, כך סבור המערער, לנוכח העובדה שהרשעתו באישום זה נעשתה על יסוד קביעת המהימנות "השגויה" של בית משפט קמא, תוך הישענות על התרשמותה של חוקרת הילדים, בנוגע למהימנותה של ס'. כמו-כן, הדגיש המערער, כי "הדברים מקבלים משנה תוקף במיוחד לאור חוסר ההיגיון והתמיהות הקשות העולות מגרסתה של ס' בנוגע לאירוע זה [...] כלל לא מובן, הכיצד המתלוננת ס' מתנדבת ללוות את [נ'] לביתו של המערער [...] ולמעשה יוזמת מפגש עם אדם, אשר לשיטתה פוגע בה מינית באופן קבוע מזה שנים".

37. לחילופין, נטען על-ידי המערער כי יש להתערב בחומרת העונש שהושת עליו. בפרט, מלין המערער על קביעת מתחם הענישה למעשיו, "שנעשתה תוך התעלמות מן הפסיקה הנוהגת והביאה להחמרה בלתי סבירה בעונשו של המערער". המערער טען

בנוסף, כי בית משפט קמא שגה משנתן משקל לנזק הצפוי בעתיד ל-ס', עקב ביצוע העבירות על-ידי המערער, שעה שמתסקיר קורבן העבירה, ניתן ללמוד על הנזק שנגרם ל-ס' בפועל.

לבסוף נטען, כי היה על בית משפט קמא להעניק משקל רב יותר, לקולת עונשו של המערער, לנסיבותיו האישיות; לחסכים הרגשיים בהם הוא גדל; לעובדה כי הוא היה עתיד להינשא בשנית לפני שנעצר; לשיקולי השיקום בעניינו; ולעברו הפלילי הנקי של המערער.

תשובת המשיבה

38. לגישה של המשיבה, לא דבק כל פגם בהרשעתו של המערער, ומשכך יש לדחות את ערעורו על הכרעת הדין. בהתייחס לטענתו המרכזית של המערער בנוגע להתבססות בית משפט קמא על הערכת המהימנות של חוקרת הילדים, טענה המשיבה, כי טענה זו בטעות יסודה. לגישה המשיבה, בית משפט קמא ביסס את הרשעתו של המערער, בעיקר על "ממצאי מהימנות עצמאיים ביחס לעדותה של ס'", ומשכך, הערכת המהימנות בידי חוקרת הילדים כלל לא עמדה במוקד קביעת אמינותה של ס'.

עוד נטען על-ידי המשיבה, כי טרם נקבעה הלכה פסוקה בעניין קביעת מהימנות המתלונן, בהסתמך על עדותה של חוקרת הילדים, בנסיבות שבהן המתלונן העיד בפני בית המשפט. נטען, בהקשר זה, כי ההכרעה בסוגייה זו, נותרה במחלוקת בע"פ 337/13 פלוני נ' מדינת ישראל (9.9.2013) (להלן: עניין פלוני). שכן, לעמדתו של השופט י' דנציגר בעניין פלוני, עדות חוקר ילדים עשויה לשמש כלי עזר נוסף, העומד לרשותו של בית המשפט, לצורך קביעת מהימנותו של הקטין.

עוד סבורה המשיבה, כי במקרה דנא צדק בית משפט קמא בהסתמכו על עדות חוקרת הילדים, באשר "מטרת עדותה של חוקרת הילדים אינה אך לספק לבית המשפט הערכה מקצועית כללית בדבר אמינות גרסתה של ס', אלא היא היתה נחוצה כדי להאיר את עיני בית משפט קמא בדבר התנהגותה, מצב והלך רוחה של הילדה ס' [...] [ב]עניינים שבהם רשאי בית המשפט, אליבא דכולי עלמא, להיזקק להתרשמות חוקרת הילדים". המשיבה הוסיפה וטענה, בהקשר לכך, כי חוקרת הילדים פרשה בפני בית משפט קמא את "ארגז הכלים", אשר עמד לרשותה לצורך הערכת המהימנות, בעוד ש"ארגז כלים"

מעין זה, משמש ממילא את בתי המשפט לשם קביעת מהימנות של מתלוננים, גם כאשר אין מדובר בקטינים.

לבסוף, נטען על-ידי המשיבה, כי הכרעת דינו של בית משפט קמא מבוססת על "חיזוקים חיצוניים משמעותיים" לגרסתה של ס', התומכים במסקנה בדבר מהימנות עדותה.

אשר להרשעה בנוגע למעשים המגונים בדירת המערער, טענה המשיבה, כי בית משפט קמא ביסס הרשעה זאת על יסוד התרשמותו מעדותה של ס'. ועוד נטען, כי אין בסיס להשוואה, לה טען המערער בין הרשעתו בגין ביצוע המעשים בדירה לבין זיכוי מן האישום השלישי. זאת שכן, ההרשעה בגין המעשה המגונה שבוצע בדירה, מבוססת על התרשמותו של בית המשפט ממהימנותה של ס', כשלעצמה. בעוד שזיכוי של המערער מן האישום השלישי נעשה מאחר שבית משפט קמא סבר, כי עדותה של ח' היתה דלה בפרטים, ועל-כן היה מקום לראיות חיזוק נוספות, שלא היו בנמצא.

39. אשר לערעור על חומרת העונש שהושת על המערער, נטען, כי אין מקום להקל בגזר הדין, באשר העונש אינו חמור יתר על המידה. המשיבה הדגישה, בהקשר זה, את חומרת המעשים בהם הורשע המערער, אשר "מחייבים להטיל על המערער עונש כבד ביותר, כגמול על מעשיו ומתוך ביטוי לסלידתה העמוקה של החברה ממעשים אלו". לאור האמור, סבורה המשיבה, כי העונש אינו מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

דיון והכרעה

40. לאחר שעיינתי בכובד ראש בפסק דינו של בית משפט קמא, במסכת הראיות שהונחה לפניו, ובטיעוני הצדדים, הן בהודעת הערעור ובעיקרי הטיעון מטעם המשיבה, והן בטענות שנשמעו בדיון שנערך לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הערעור להידחות על שני חלקיו, כפי שיפורט להלן.

41. תחילה, אדון בטענותיו של המערער באשר לביסוס הרשעתו על יסוד הערכת מהימנותה של ס' בידי חוקרת הילדים. בהמשך, אתייחס לטענתו של המערער בנוגע להרשעתו בכיצוע המעשים המגונים בדירתו. לבסוף, אדרש לערעורו של המערער על חומרת עונשו.

42. ייאמר כבר עתה, כי גדר המחלוקת בין הצדדים נוגע, בעיקרו של דבר, בשאלות הנוגעות לקביעות מהימנות וממצאי עובדה שנעשו על-ידי בית משפט קמא. הלכה מושרשת היא, כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בקביעות מעין אלה, אשר נעשו על-ידי הערכאה הדיונית. הטעם העיקרי לכך, נעוץ בעדיפות המובהקת של הערכאה הדיונית, כמי שמתרשמת באופן ישיר ובלתי אמצעי מהעדים המופיעים בפניה, מהאופן בו הם מסרו את עדותם, מהתנהגותם על דוכן העדים, ומשפת גופם. זאת, בעוד שמסקנותיה של ערכאת הערעור מתבססות, ככלל, על החומר הכתוב המונח לפניה (ע"פ 2921/13 רייטבורג נ' מדינת ישראל (1.1.2015); ע"פ 4428/13 שטרית נ' מדינת ישראל (30.3.2014); ע"פ 5853/12 פלוני נ' מדינת ישראל (14.1.2013)).

כלל זה עומד בעינו, גם כאשר עסקינן בסוגייה מתחום עבירות המין. זאת, על אף שבעבירות כגון דא נדרשת ערכאת הערעור לבחון באופן קפדני ומדוקדק את הכרעת הדין המרשיעה, ובמיוחד כאשר הרשעה זו מבוססת על עדות יחידה של קורבן העבירה, בליווי הנמקה בלבד, כפי שנקבע בסעיף 54א(ב) לפקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות) (ראו, בהקשר זה, ע"פ 5768/10 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.2015); ע"פ 2911/11 פלוני נ' מדינת ישראל (5.10.2014); ע"פ 5633/12 ניימן נ' מדינת ישראל (10.7.2013) (להלן: עניין ניימן); ע"פ 8680/11 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2013)).

במקרים מיוחדים וחריגים בלבד יוקנה לערכאת הערעור שיקול דעת רחב יותר להתערב בממצאים שנקבעו על-ידי הערכאה המבררת, חרף עדיפותה המובהקת של האחרונה. בין מקרים אלו, ניתן למנות מצבים בהם הכרעתה של הערכאה הדיונית התבססה על ראיות בכתב, להבדיל מהתרשמותה מן העדים; כאשר ממצאי המהימנות שנקבעו מבוססים על שיקולים שבהגיון; כאשר דבק פגם מהותי באופן הערכת מהימנות העדים על-ידי הערכאה המבררת; או כאשר קיימות עובדות המצביעות על כך לא היה באפשרותה של הערכאה הדיונית לקבוע את הממצאים שנקבעו (ע"פ 433/13 מדינת ישראל נ' פלוני (2.6.2014); ע"פ 6924/12 בעארני נ' מדינת ישראל (29.10.2013); ע"פ 3578/11 סטרוק נ' מדינת ישראל (13.8.2012)).

43. נבחן, אפוא, את השאלה האם, כטענת המערער, דבק פגם מהותי בממצאים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא בהתבסס על גרסתה המהימנה של ס', פגם אשר מצדיק את התערבותנו בהכרעת דינו.

44. אפתח באזכור הכלל שנקבע בסעיף 54א(ב) לפקודת הראיות, לפיו: "הרשיע בית משפט במשפט על עבירה לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, על פי עדות יחידה של הנפגע, יפרט בהכרעת הדין מה הניע אותו להסתפק בעדות זו". ההוראה הבסיסית בסעיף זה קובעת, כי בעת הרשעת נאשם על בסיס עדות יחידה, בעבירת מין, על השופט לנמק מה הביאו להסתפק בעדות יחידה זו. נפסק בעבר, כי די לו לבית המשפט ליתן אמון מלא בגרסתו של המתלונן, על מנת שיעמוד בחובת ההנמקה הנדרשת (ע"פ 5949/13 שרחה נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (17.3.2014); ע"פ 4054/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (30.4.2012); ע"פ 3273/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יח (30.12.2010); ע"פ 9902/04 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (16.7.2007); ע"פ 288/88 גנדור נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(2) 45, 50 (1988)). עם זאת, נקבע, לא אחת, כי ערכאת הערעור תבחן בקפדנות יתירה עדות יחידה של מתלוננת בעבירות מין, גם אם ההרשעה לוותה בהנמקה מפורטת ומשכנעת של הערכאה הדיונית (ראו, בהקשר זה, עניין ניימן, והפסיקה המצוטטת שם).

בית משפט קמא מנה בפירוט רב את הטעמים שהניעו אותו ליתן אמון מלא בגרסתה של ס', בקובעו, כי:

"התרשמתי באופן ישיר מעדותה של ס' בבית המשפט. התרשמתי כי עדותה אותנטית, כנה ומהימנה, ואני מאמין לה. היא נחקרה מספר פעמים על-ידי חוקרת הילדים. היא סיפרה את הסיפור לחברתה [ד'], לאמה [ו'], ולדודתה [ה']. היא העידה בבית המשפט. בכל ההזדמנויות הללו מסרה גירסה קוהרנטית, מפורטת ועקבית ביותר, המצביעה על מהימנותה. כמו-כן, במהלך עדותה, היא אף הדגימה את המעשים בצורה מוחשית ואמינה.

אציין כי כאשר גילתה ס' את הדברים, תחילה לחברתה, [ד'] ואחר כך לאחרים, כמו גם בעת מסירת עדותה בבית המשפט, היתה היא ילדה כבת 13-13.5. אני מציין זאת, משום שהיא מתארת דברים שסביר שילדה בגיל זה בכלל, ובמיגזר אליו משתייכת ס' בפרט, לא תדע אותם, אם לא חוותה אותם בעצמה וראתה אותם במו עיניה" (עמ' 204-205 להכרעת הדין).

בהתייחס לתיאורים בהם השתמשה ס' בעדותה, ובין היתר, דבריה בנוגע ל"נחל הלבן", והיות איבר מינו של המערער "חם וקשה" בעת ביצוע המעשים, התרשם בית משפט קמא, כי:

"כל התיאורים הללו הם תיאורים אותנטיים המצביעים על כך שהילדה אכן חוותה וראתה את הדברים. תיאוריה מלמדים גם על חוסר הבנתה, נוכח גילה הצעיר את המעשים שנעשו בה" (עמ' 204 להכרעת הדין).

ועוד ציין בית משפט קמא, כי:

"היא גם אינה מנסה להעליל ולהחמיר את הדברים יותר מכפי שהם. כך, למשל, היא מדגישה [שהמערער] אף פעם לא הכניס את איבר מינו לתוכה, והדבר הלבן לא נכנס לתוכה [...] כאשר עומתה ס' עם גרסת [המערער] שלא עשה לה דבר, השיבה באופן ספונטני, כן ואותנטי: '... אם החדר יכול לדבר היה מדבר'" (עמ' 205 להכרעת הדין).

למסקנה דומה הגיע בית משפט קמא, גם בהתייחס לעדותה של ס' על אודות המעשים המגונים שבוצעו בה בדירת המערער, וכך קבע בית המשפט:

"אציין כי ישנה התאמה מלאה, לפרטי פרטים, בין תוכן עדותה של ס' בפני חוקרת הילדים לבין עדותה בבית המשפט. גם חקירה נגדית צולבת של הסניגור לא הצליחה להזיז את ס' ימינה או שמאלה, והיא חזרה בעקביות על כל אותם פרטים. עדותה כוללת תיאורים אותנטיים, כמו למשל התיאור כיצד ביקשה [מ-ו'] שהיא תעלה את בקבוק המים למעלה, מכיוון שידעה מה צפוי לה, כיצד הסמיקה ופחדה כאשר [המערער] אמר לה 'חכי קצת', כיצד כאב לה הגב מפני ששכבה על המדרגות ומפני [שהמערער] לחץ חזק" (עמ' 216 להכרעת הדין).

אשר לעדותה של ס' בנוגע למעשה התקיפה המיוחס למערער במסגרת האישום השני, ציין בית משפט קמא, כי:

"ס' מסרה עדות דקדקנית ומפורטת ביותר על אירוע האלימות הקשה [שהמערער] נקט כלפיה בעקבות התעודה של כיתה ז'. הן בפני חוקרת הילדים והן בפני בית המשפט היא מסרה גרסה עקבית ותואמת, המצביעה על מהימנותה. מדובר בתיאור אמין של מי שחותה,

וזוכרת היטב, את האירוע הקשה, על כל פרטיו והשתלשלותו. יש להניח, כי ילדה בגילה (בת 13 ושלושה חודשים בעת חקירתה על-ידי חוקרת הילדים. בת 13 ותשעה חודשים בעת חקירתה בבית המשפט) לא יכולה היתה להמציא את כל פרטי הפרטים הללו, ובוודאי לא לחזור על אותם פרטים בעקביות פעם נוספת" (עמ' 219 להכרעת הדין).

45. למעשה, קביעת מהימנות גרסתה של ס', לא נעשתה על יסוד עדותה בלבד, אלא שהיא נתמכה בעדויות נוספות של בני המשפחה הקרובים, ועדים נוספים. בית המשפט סקר את התרשמותו מעדותה של ד', שהיתה הראשונה לשמוע את דבר המעשים שנעשו על-ידי המערער, מפיה של ס'. ד' הותירה בפני בית המשפט "רושם מהימן", בהיותה "עדה אובייקטיבית, איננה קרובת משפחה וגם לא חברה של ס' (ד') היא בת כיתתה של אחותה של ס', ואין לה כל עניין להעליל על [המערער] או לבדות מליבה דברים שלא היו. גם [המערער] עצמו אישר כי [ל-ד'] אין שום דבר נגדו, והוא אינו כולל את [ד'] בין אלה שלטענתו קשרו נגדו והעלילו עליו" (עמ' 209 להכרעת הדין). תמיכה נוספת לגרסתה של ס', מצא בית משפט קמא בעדות אמה, ו', וכן בעדותה של אחותה, ח', אשר העידה כי היא ראתה את ס' יורדת לחדרו של המערער פעמים רבות, "ולפעמים היא ראתה אותה יוצאת מחדרו מפוחדת" (עמ' 210 להכרעת הדין).

46. תמיכה נוספת בדבר מהימנות גרסתה של ס', מצא בית משפט קמא בהתרשמותה של חוקרת הילדים, ולכך אדרש בהמשך.

47. אל מול האמון המלא שנתן בית משפט קמא ב-ס', נדחתה גרסתו של המערער מכל וכל, ונקבע כי היא אינה ראויה לכל אמון. כך, ציין בית משפט קמא, כי התנהגותו של המערער כאשר נודע לו כי מייחסים לו מעשים כה קשים וחמורים, כמתואר בכתב האישום, "מעוררת תמיהה וסימני שאלה", שכן באותו מועד בחר המערער ללכת לישון, ולשוחח על הדברים עם בני משפחתו, ביום שלמחרת. בית המשפט תהה, בהקשר זה: "היעלה על הדעת כי אדם שמייחסים לו, על לא עוול בכפו, כי אנס את אחותו הקטינה, אינו טורח לברר ולהבהיר את הדברים מיד? הוא 'עייף' והולך לישון?" (עמ' 210 להכרעת הדין). עוד דחה בית משפט קמא את טענת המערער, לפיה אמו "תפרה" לו תיק, בציניו כי:

"טענת [המערער] כי [ו'] המציאה את כל ההאשמות נגדו, מפני שהיא מתנגדת לנישואיו עם ארוסתו, גם איננה מתקבלת על הדעת. כאמור, [המערער] הוא בנה

יוצא חלציה, היחסים ביניהם הם יחסים טובים [...] ואין זה סביר שכדי למנוע את נישואיו עם אישה שהיא מתנגדת לה, היא תעליל עליו עלילה כה קשה, שהוא צפוי לשנות מאסר בעקבותיה. יתר על כן, האשמות שכאלה פוגעות בראש ובראשונה דווקא ב-ס' עצמה, שכן 'זה כתם לכל החיים, זה פוגע בסיכויים שלה בכלל לשידוך בהמשך' [...] ואין זה מתקבל על הדעת [ש-ו'] תבדה סיפור, העלול לגרום לנזק קשה לבתה" (עמ' 211 להכרעת הדין).

48. הנה כי כן, בית משפט קמא פירט באריכות את הנימוקים והטעמים, שעל בסיסם הוא מצא את גרסתה של ס' כמהימנה, ובתוך כך הוא דחה את גרסתו של המערער כבלתי אמינה. לעדותה המהימנה של ס' הצטרפו חיזוקים משמעותיים, כמפורט לעיל, ולפיכך אין מדובר כלל בעדות יחידה של מתלוננת בעבירות מין.

49. בשולי הדברים יצויין, כי סעיף 55(ב) לפקודת הראיות, הקובע כי: "לא יודשע אדם על סמך עדות יחידה של קטין שאינו בר-אחריות פלילית בשל גילו, אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה", איננו חל בענייננו, מאחר שבעת עדותה בבית המשפט, היתה ס' כבת 13-13.5 שנים. בכל מקרה, וכפי שצויין בפסקה 48 לעיל, נמצאו לעדותה המהימנה של ס' חיזוקים שונים, כך שלסעיף 55(ב) לפקודת הראיות אין תחולה בנידון דידן, גם לגופו של עניין.

התרשמותה של חוקרת הילדים

50. עתה, יש להידרש לטענתו העיקרית של המערער, לפיה בית משפט קמא ביטט את קביעתו על אודות מהימנותה של ס', על הערכת אמינותה על-ידי חוקרת הילדים. אקדים תוצאה להנמקה ואומר, כי אין בידי לקבל טענתו זו של המערער, מן הטעם שלשיטתי, בית משפט קמא לא ביטט את הכרעתו בסוגייה זו על עמדתה של חוקרת הילדים, אלא לכל היותר נעזר בה – הא ותו לא.

51. מושכלות ראשונים הם, כי עד אינו יכול לחוות דעתו על אמיתות דבריו של אחר, ובית המשפט לא יקבע ממצאים על יסוד עדות מעין זו. לכלל זה נקבע חריג, הנובע מן ההסדר המיוחד, המצוי בסעיף 2 לחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955, המורה כי: "אין מעידים ילד על עבירה המנויה בתוספת, שנעשתה בגופו או בנוכחותו או שהוא חשוד בעשייתה ואין מקבלים כראיה הודעתו של ילד על עבירה כאמור, אלא ברשות חוקר ילדים". על-פי הסדר זה, רשאי חוקר הילדים שלא להתיר את

עדותו של הקטין בפני בית המשפט. בתוך כך, ככל עד מומחה, יכול חוקר הילדים להתייבץ בפני בית המשפט ולהעיד על תוכנה של חוות דעתו, בעקבות חקירתו את הקטין. במצב הדברים שבו חוקר הילדים אינו מתיר את עדותו של הקטין, אך מתייבץ בעצמו כדי למסור את עדותו, רשאי בית המשפט להתרשם ממהימנות דבריו של הקטין, על בסיס עדותו של חוקר הילדים בפניו. חוקר הילדים משמש באותן הנסיבות "מעין שופר לנבכי הקטין" (עניין פלוני, בפסקה 10 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל; ראו גם: ע"פ 3273/09 שאזכר לעיל, בפסקה כ). שונים הם פני הדברים, כאשר הקטין עצמו מתייבץ לפני בית המשפט ומוסר את עדותו, כשאו יכול בית המשפט להתרשם מן הקטין ומדבריו, באופן ישיר ובלתי אמצעי. במצב דברים זה חוזרים אנו, לכאורה, אל הכלל הבסיסי, לפיו אדם אינו יכול להעיד על אמיתות תוכן דבריו של חברו, ומרכז הכובד עובר מהתרשמותו של חוקר הילדים מן הקטין, אל עבר התרשמותו של בית המשפט הימנו.

בנקודה אחרונה זו נתגלעה מחלוקת בין השופטים, בעניין פלוני. דעת הרוב, מפי השופטים נ' הנדל ו-ד' ברק-ארז סברה, כי "התייחסות לעדות חוקרת הילדים בשאלת המהימנות של המתלוננת – טעות ביסודה" (שם, בפסקה 10 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל). הטעם לכך, הוא שסוגיית קביעת מהימנות העדים שמורה לבית המשפט, ולו בלבד, ו"משנקבע כי על בית המשפט מוטלת החובה להכריע בשאלת המהימנות, אל לו להאציל את הסמכות לאחר – תהיינה מעלותיו אשר תהיינה" (שם; וראו גם: דנ"פ 3281/02 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (19.9.2002); ע"פ 7082/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.3.2011); ע"פ 5263/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (31.7.2012)). וכדבריה של השופטת ד' ברק-ארז:

"עדיף לשמר את התפיסה הגורסת כי אין מקום לכך שבית המשפט יקבל במישרין עדות בדבר מהימנותו של הקטין המתלונן כאשר זה מעיד במשפט [...] לתפיסה זו נודעת חשיבות לא רק מן ההיבט המעשי, אלא גם מן ההיבט של חידוד מודעותו העקרונית של בית המשפט לכך שאינו רשאי לשחרר עצמו מן החובה להכריע באופן עצמאי בשאלת המהימנות, כפי שמקובל ביחס לעדים כולם. בנוסף לכך, סביר להניח כי במרבית המקרים שבהם הוגש כתב אישום בגין עבירות מין נגד קטין, חוקר הילדים העריכו כמהימן. על-כן ההסתמכות הישירה על הערכתו של החוקר, כאשר היא באה בנוסף לעדותו של הקטין עצמו בפני בית המשפט, עשויה להגביל עד מאוד את יכולתו של

הנאשם להתגונן בפני המיוחס לו" (שם, בפסקה 3 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז).

מנגד, גרס השופט י' דנציגר, בדעת יחיד, כי התרשמותו של חוקר הילדים בנוגע למהימנות הקטין אינה בלתי-רלוונטית עבור בית המשפט. המדובר, כך לשיטתו, ב"עדות קבילה ורלבנטית שהיא בבחינת כלי עזר נוסף שיש בו כדי לסייע לבית המשפט במלאכה המורכבת של הערכת עדות קטין, מלאכה הטעונה מיומנות ומקצועיות ייחודית" (שם, בפסקה 2 לחוות דעתו של השופט י' דנציגר). לפיכך, הציע השופט דנציגר, שלא לקבוע, א-פריורי, כי התרשמות חוקר הילדים ממהימנות הקטין היא בלתי קבילה, אלא שיש להתיר קבילותה של התרשמות זו, תוך קביעת משקלה בנסיבות העניין. ראו, בהקשר זה, גם את דבריה של השופטת ש' נתניהו, בע"פ 694/83 דנינו נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(4), 249, 259 (1985):

"אינני רואה טעם לשלול מבית המשפט, שכבר נשללה ממנו אפשרות ההתרשמות הישירה, גם את האפשרות להשתמש, ככלי עזר בלבד, כראיה, בין יתר הראיות, בהתרשמותו של חוקר נוער, שהוא בעל מומחיות וניסיון בחקירת עדים. לדעתי, גם לא ניתן תמיד להבחין בין הבעת דעה ישירה של חוקר נוער בדו"ח או בתזכיר בדבר התרשמותו לעניין מהימנות הילד, שהיא על-פי הטענה אסורה, לבין תיאור התנהגותו של הילד בעת מתן עדות, שהיא מותרת [...] תיאור שהילד מתחמק מתשובה, למשל, או משפיל את עיניו או מסמיק או שהוא עונה ברצון, מתוך נכונות וללא היסוס, קשור ושלוב, לעתים באופן בלתי ניתן לניתוק, עם התרשמותו של חוקר הנוער בדבר המהימנות. הוא משקף בעקיפין אך באופן ברור את יחסו של חוקר הנוער לשאלה זו, עד כי לא ניתן לקבוע מה הסיבה ומה המסובב. לדוגמה, אם חוקר הנוער מציין, שהילד מסמיק מבושה או כי הוא מתבייש או כי יש צורך להתגבר על מנגנון דחיקה שלו, הרי יש בכך אינדיקציה, שחוקר הנוער מאמין לדבריו, שאחרת ניתן היה אולי לראות בהם התחמקות ועדות בלתי מהימנה".

52. בחזרה לענייננו. מעיון בהכרעת דינו של בית משפט קמא, אשר ניתנה ביום 31.10.2012, היינו לפני שניתן פסק הדין בעניין פלוני, עולה, כי בית המשפט נתן את דעתו להתרשמותה של חוקרת הילדים בדבר מהימנותה של ס'. כך, בהתייחס להתרשמות חוקרת הילדים בנוגע לעדותה של ס', ככל שהדבר נוגע למעשים המיניים

שבוצעו בה בחדר, ציין בית המשפט, כי "לצורך קביעת מהימנותה של ס', רשאי בית המשפט להביא בחשבון גם את הערכתה של חוקרת הילדים". לאחר זאת, סקר בית משפט קמא את מסקנותיה של חוקרת הילדים, באומרו:

"חוקרת הילדים [...] התרשמה כי עדותה של ס' מהימנה. ס' מסרה במלל חופשי, בתגובה לתשואל פתוח וישיר, על היותה נפגעת עבירה. תיאוריה היו מפורטים, בעלי רצף הגיוני וברור, ומעוגנים בקונטקסט של זמן, מקום ונסיבות. כמו-כן, בעדותה באו לידי ביטוי מאפיינים דינמיים להיותה נפגעת אלימות ותקיפה מינית בתוך המשפחה, ציטוטים, הדגמות, ספונטניות וביטויים סנסוריים ועיבוי בנוכחות דמויות נוספות. לאורך עדותה לא בלטה מוטיבציית יתר להפללה" (עמ' 206-207 להכרעת הדין).

בהמשך הדברים, פירט בית משפט קמא את אופן הערכת המהימנות על-ידי חוקרת הילדים, כעולה מעדותה בבית המשפט. כך, ציין בית המשפט, כי חוקרת הילדים הסבירה, כי לצורך הערכת מהימנותה של ס', היא ביצעה שקלול של ארבעה מימדים שונים, והם: ניתוח איכות התשואל שבוצע ל-ס'; מאפייני דינמיקה שהתגלו מעדותה; בחינת מוטיבציה להפללה על-ידה; וניתוח תוכן העדות. עוד צויין, כי חוקרת הילדים שללה אפשרות למוטיבציית יתר להפללה על-ידי ס'; ודחתה טענה אפשרית בנוגע ל"זיהום" עדותה של ס', עקב כך שהיא שוחחה על הפרשה עם בני משפחתה. בית המשפט הטעים, כי לשיטתה של חוקרת הילדים: "ילד שמשנן גירסה, רוב הסיכויים שלא חווה את הדברים כפי שציין אותם. אז הייתי מצפה לחוסר עקביות בתיאורי הפגיעה השונים" (עמ' 207 להכרעת הדין). כמו-כן, התייחס בית משפט קמא לעמדתה של חוקרת הילדים, בנוגע לשימוש במילה "תיזי" (טוסיק) על-ידי ס', כתיאור לאיבר מינה. נאמר, בהקשר זה, כי:

"החוקרת מסבירה בעדותה 'שאם היתה לנו ילדה שהיא לא חוותה את הדברים, לא הייתי מצפה שהיא תתקשה לתאר חלקים מסויימים בעדותה. הייתי מצפה בעצם לילדה שמצליחה לתרגם את כל מה שקרה לה למלל, כי הגיעה מוכנה, אם היא לא חוותה את הדברים. אצלה רואים את הקושי. סביר להניח שהיא בפניי חשפה חלק מהדברים לראשונה, לדוגמא, איברי המין'" (עמ' 209 להכרעת הדין).

אשר למעשים המגונים בדירת המערער, ציין בית משפט קמא, כי לעמדתה של חוקרת הילדים, עדותה של ס' מלמדת על דינאמיקה של פגיעה מתמשכת, וניכר על ס' כי היא מתארת את הדברים כמות שהם, ללא ניסיון להחמיר בתיאור נסיבות המקרה,

מעבר לכפי שהן התרחשו במציאות. בית המשפט נתן דעתו לעמדתה של חוקרת הילדים בנוגע לעדותה של ס', גם במסגרת ההכרעה באישום השלישי.

53. ניתן לראות, אפוא, כי בית משפט קמא התייחס בהכרעתו להתרשמותה של חוקרת הילדים בנוגע למהימנותה של ס'. בית משפט קמא הסתמך, בנוקטו גישה זו, על פסיקה קודמת, ובין היתר, על רע"פ 3904/96 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 385, 402 (1997), כאשר, כאמור לעיל, פסק הדין בעניין פלוני לא עמד לנגד עיניו. יחד עם זאת, ובניגוד לטענתו של המערער, עולה בבירור כי בית משפט קמא לא ביסס את מלוא כובד ההכרעה על התרשמותה של חוקרת הילדים, אלא שהוא, לכל היותר, נעזר בה. נראה, כי בית המשפט קיבל את הראיה, אך לא העניק לה משקל רב במיוחד. הכרעתו של בית משפט קמא מבוססת, בעיקרו של דבר, על התרשמותו הישירה והבלתי אמצעית מ-ס', וכאמור לא היה בעדותה של חוקרת הילדים כדי לשמש גורם מכריע בהחלטה להרשיע את המערער. ודוק: ככל שנפלה טעות בידי בית משפט קמא, ואינני קובע כי כך היה, טעות זו אינה מצדיקה כי נורה על זיכוי של המערער במקרה דנא, ולמסקנה זו הגיעו גם שופטי הרוב בעניין פלוני.

האישום במעשים המגונים בדירת המערער

54. עתה נעבור לטענתו השנייה של המערער, אשר עניינה בהרשעתו בכיצוע המעשים המגונים בדירתו. המערער טוען, כי קביעותיו של בית משפט קמא בסוגייה זו זהות לקביעותיו בנוגע לאישום השלישי, ממנו הוא זוכה בסופו של יום, ולפיכך, מן הדין היה, לשיטתו, להגיע לתוצאה דומה. לאחר שבחנתי את הדברים, שוכנעתי כי אין לקבל את טענה זו של המערער, שכן מדובר בתשתית ראייתית שונה, אשר הוצגה בשני המקרים.

55. הרשעתו של המערער, בנוגע למעשים המגונים בדירתו התבססה, בעיקרה, על גרסתה של ס', אשר העידה, כמקשה אחת, על המעשים המגונים שביצע בה המערער, במהלך השנים הרלוונטיות. כפי שצינתי לעיל, בית משפט קמא נתן אמון מלא בעדותה של ס' על אודות המעשים המיניים המרובים שנעשו בה בחדרו של המערער, ועדות זו נמצאה כעדות קוהרנטית, סדורה, מפורטת, ומהימנה כדבעי. כך הוא הדבר, גם באשר לעדותה של ס' בנוגע למעשים המגונים שבוצעו בה בדירת המערער. יתר על כן, לא זו בלבד שבית משפט קמא מצא את גרסתה של ס', ביחס למעשים המגונים בדירת

המערער, כמהימנה בפני עצמה, אלא שעדות זו אף שימשה כתמיכה לעדותה של ס' בכללותה. כעולה מהכרעת דינו של בית משפט קמא:

"אילו כתב האישום נגד [המערער] היה פרי של עלילה וקנוניה, כטענתו, מדוע היה צורך לכלול בעלילה הזאת תיאור של מעשה מיני אחד נוסף, בודד, בביתו של [המערער]? מדוע היה צריך להוסיף אירוע שנסיבותיו שונות משאר כל האירועים? (למשל בכך שבאירוע הזה [המערער] לא בא על סיפוקו)" (עמ' 216 להכרעת הדין).

מנגד, האישום השלישי, ממנו זוכה המערער מחמת הספק, ייחס למערער מעשים מגונים ב-ח', אותם הוא ביצע, לכאורה, בחדרו. בית משפט קמא התרשם, כי עדותה של ח' באשר למעשים אלו, היתה אמנם מהימנה ועדיפה, כשלעצמה, על פני עדותו של המערער. יחד עם זאת, בית המשפט קבע, כי לא די בעדות זו כדי להוכיח את ביצוע המעשים מעבר לספק סביר. נקבע, בהקשר זה, כי:

"אף כי גירסתה של ח', אשר אין לה כל סיבה להעליל על [המערער], והיא אינה מעצימה את חלקו, ואף לא התכוונה כלל לחשוף עניין זה, או להתלונן נגדו, היא סבירה בעיניי יותר מגירסתו המכחישה באופן גורף של [המערער] – אין די בכך כדי הרשעה בפלילים. נוכח דלות הראיות באישום זה, בפרט כשבנקל ניתן היה להגיע לחקר האמת על-ידי חקירתה של ס' בנדון, דבר שלא נעשה, נותר בי ספק בדבר אשמתו של [המערער]. אשר על כן, אף שאינני שולל את האפשרות שגירסתה של ח' אמת היא, סבורני כי לא עלה בידי המאשימה להוכיח את העובדות נשוא האישום השלישי מעבר לספק סביר, ועל כן אמליץ לחבריי להרכב לזכות את [המערער] באישום זה מחמת הספק" (עמ' 222 להכרעת הדין).

עולה מן המכלול, כי ההשוואה שמבקש המערער לעשות בין שני אישומים אלו, אין לה כל בסיס, ואין בעובדה כי שני האישומים נשענים, לכאורה, על עדות יחידה של קורבן של עבירת מין, כדי לשנות מסקנה זו. זאת שכן, עדותה של ס' בנושא זה אינה עומדת לבדה, אלא שהיא מצטרפת לעדויות ולחזיוקים השונים, שנמצאו בנוגע למעלליו של המערער בחדר.

56. די בדברים שפורטו לעיל, כדי לדחות את טענת המערער, לפיה היה על בית משפט קמא לשמוע את עדויותיהן של אשת המערער ושל נ', לצורך הרשעה במעשים המגונים שיוחסו למערער בדירתו. לטעמי, אין לראות בהימנעות המשטרה מלגבות את

עדויותיהן של שתי הגברות הנכבדות משום מחדל חקירה, וגם אם ניתן לראות את הדבר, בדוחק, כמחדלי חקירה, לא היה בכך כדי לגרום לעיוות דין כלשהו למערער, או לקיפוח הגנתו. כפי שציינתי בעניין ניימן:

"בהינתן תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו של נאשם, הרי שאין בקיומם של מחדלי חקירה, כשלעצמם, כדי להביא לזיכויו של הנאשם. בחינת טענות הנוגעות למחדלי חקירה תעשה בשני שלבים: תחילה יש לבחון האם מדובר כלל במחדל חקירה. רק אם המענה לשאלה הראשונה הוא בחיוב, יש לבחון את השאלה, האם בשל מחדלי החקירה הנטענים, נפגעה יכולתו של הנאשם להתמודד כראוי עם חומר הראיות אשר עמד נגדו, עד כי קיים חשש ממשי כי הגנתו קופחה, כמו גם זכותו להליך הוגן. בחינה זו נעשית, תוך שקלול המחדלים הנטענים אל מול התשתית הראייתית שהונחה בפני הערכאה הדיונית" (ראו גם: ע"פ 2478/12 אגבריה נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (13.5.2015); ע"פ 1643/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (25.1.2015); ע"פ 3947/12 סלאח נ' מדינת ישראל, בפסקה 44 (21.1.2013)).

57. על יסוד הנימוקים המפורטים לעיל, אינני מוצא כל הצדקה להתערב בהכרעת הדין. בית משפט קמא נימק את הכרעתו כראוי, ובפרוטרוט, והוציא מתחת לידי הכרעת דין מבוססת ויסודית, ולפיכך אין בסיס להתערבותנו בהרשעתו של המערער באישומים הראשון, השני והרביעי, ואציע לחבריי לדחות את הערעור לעניין ההרשעה.

הערעור על חומרת העונש

58. הלכה מושרשת היא, כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש שהושת על-ידי הערכאה המבררת, זולת במקרים בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית (ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2015); ע"פ 5323/12 אבו ליל נ' מדינת ישראל (17.6.2014); ע"פ 7702/10 כהן נ' מדינת ישראל (29.5.2014)).

לאחר שבחנתי את החומר שלפניי, ונתתי דעתי לטיעוני הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה, כי העונש שהושת על המערער אינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות כגון דא, ולבטח אין מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה

בעבירות דומות. הגם שעונשו של המערער איננו קל, שוכנעתי כי מדובר, בסופו של יום, בעונש מידתי וראוי, אשר מאזן כהלכה בין כלל השיקולים הצריכים לעניין.

59. אין צורך להכביר במלים על חומרת מעשיו של המערער, אשר ביצע, בתדירות שבועית, המשתרעת על פני כארבע שנים, מעשים מגונים קשים וחמורים באחותו הקטינה. לכך יש להוסיף, את האלימות שהפגין המערער כלפי אותה אחות, וכלפי אחות נוספת. המערער השליט את מרותו על ס', מתוך כוונה לספק את יצריו המיניים החולניים והמעוותים, תוך ניצול חולשתה של אחותו הקטינה, וזאת דווקא במקום שאמור לשמש כמקום המבטחים שלה, היינו חיק משפחה. מעשים אלו מעוררים סלידה ותיעוב, ומצדיקים ענישה מרתיעה, הכוללת שנות מאסר ממושכות. כפי שצויין בע"פ 2485/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 918, 932 (2001):

"עבירות מין במשפחה הן מן החמורות בקשת העבירות, ובמיוחד כך, כאשר הן מתבצעות כלפי קטין חסר ישע ולאורך תקופה ארוכה של שנים. הנזק הכבד לקורבן, שלרוב אינו בר-תיקון, מחייב החמרה בדין כאמצעי גמול והרתעה".

ועוד נקבע, כי:

"פשוט וברור אפוא כי נדרש עונש קשה ומכביד מאד כגמול הולם על מעשיו הרעים של המערער, על מנת להרתיע, וכדי למצות את כל תכליות הענישה. ראוי המערער לשנים ארוכות מאד מאחורי סורג ובריח; ראוי הוא, וראויים אחרים שכמותו, למען יראו ויראו, ועל מנת להבטיח את בטחונם של קורבנות פוטנציאליים לעבירות מין בכלל, ובתוך המשפחה בפרט. אלו האחרונים זקוקים באופן מיוחד להגנה שכזו, בגלל חוסר האונים שבו הם נתונים באין מושיע ומגן בתוך המשפחה" (ע"פ 7951/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (7.4.2014)).

60. עיקר עונשו של המערער – 8 שנות מאסר – הושת עליו עקב הרשעתו בביצוע המעשים המגונים ב-ס', ועוד 6 חודשי מאסר נוספו בגין ביצוע עבירות של תקיפה ואיומים. בחינת מדיניות הענישה הראויה בעבירות דומות, מלמדת כי העונש שנגזר על

המערער איננו סוטה לחומרה ממדיניות ענישה זו. כך, בע"פ 9286/06 פלוני נ' מדינת ישראל (29.11.2007), הורשע המערער בחמישה אישומים, אשר ייחסו לו ביצוע מעשים מגונים באחייניתו הקטינה, לפי סעיפים 348(א) ו-351(ג)(1) לחוק העונשין. על-פי האישומים שיוחסו למערער, בין השנים 1991 ל-1993, כאשר אחייניתו היתה כבת 10-11, הוא נהג לבצע בה מעשים מגונים בביתו. בית משפט קמא דן את המערער ל-9 שנות מאסר בפועל, וערעורו על גזר דינו בפני בית משפט זה נדחה. בע"פ 2652/11 פלוני נ' מדינת ישראל (10.12.2012), נידון המערער ל-10 שנות מאסר בפועל, בגין שורה של מעשים מגונים ומעשי סדום, אותם ביצע באחייניתה של בת-הזוג שלו, אשר היתה, אותה עת, בגילאים 8-10. ערעורו לפני בית משפט זה נדחה.

בענייננו, מדובר, כאמור, בעונש של 8 שנות מאסר לריצוי בפועל (ועוד 6 חודשי מאסר בגין ביצוע עבירות נוספות), ועונש זה עולה, לטעמי, בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה בעבירות דומות.

61. לסיכום, דעתי היא כי אין בסיס להתערבותנו בהכרעת הדין, כמו גם בעונש שהושת על המערער בבית משפט קמא. משכך, אמליץ לחבריי לדחות את ערעורו של המערער, על שני חלקיו.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים עם פסק דינו של חברי, השופט א' שהם, על כך שהכרעת הדין מבוססת ושגזר הדין מוצדק.

אעיר אך זאת: בית המשפט המחוזי קבע ממצאי מהימנות החלטיים על אודות ס'. לא באופן כללי עשה כן, אלא נתן בהם סימנים, בעקבות עדותה בבית המשפט: אותנטיות, קוהרנטיות, עקביות, מפורטת. בית המשפט ציין את התרשמותו מן האופן שבו חשפה ס' את הדברים, תחילה לחברתה ואחר כך לאחרים. ידעה לתאר דברים שאינם תואמים לגילה, ולבטח אינם בידיעתה זולת אם חוותה אותם בפועל וראתה במו עיניה. היטב הדגימה. חלק מן הדברים שנעשו בה, כלל לא הבינה. עדותה בבית המשפט תאמה לדבריה לפני חוקרת הילדים. החקירה הנגדית לא הסיטה אותה מגרסתה, על כל פרטיה. לא הגזימה, לא ניסתה להחמיר ולא להעליל. עוד כהנה וכהנה טעמים ונימוקים ציין בית המשפט המחוזי, ללמדנו על הבסיס למסקנתו על אודות מהימנותה של ס'. כל אלה ועוד שכמותם בגוף הכרעת הדין הם המענה לטענת ב"כ המערער לפיה – "שגה בית משפט קמא משביסט את קביעתו אודות מהימנותה של ס' על הערכת חוקרת הילדים בשאלה זו" (סעיף 3 לעיקרי הטיעון). עינינו הרואות כי לא כך.

עוד זאת טען ב"כ המערער, כי "על-פי ההלכה אשר יצאה מלפניו של בית משפט נכבד זה (ע"פ 3273/09 פלוני נ' מדינת ישראל (9.9.2013), כאשר מתלונן קטין מעיד בפני הערכאה הדיונית, לא ניתן עוד להתייחס לעדותו של חוקר הילדים בשאלת מהימנות הקטין" (שם). גם זו טענה שגויה. מן הראוי להדגיש: קריאה כהלכה של עניין פלוני הנ"ל מעלה כי לא נקבעה בו הלכה כנטען. העירו את אשר העירו שם חברי המותב בסוגיה הנדונה, אך כדברי השופטת ד' ברק-ארז: "המענה לשאלה זו אינו חיוני להכרעת הדין, שהייתה מבוססת היטב אף ללא ההתייחסות הנוספת לעדותה של חוקרת הילדים בשאלת המהימנות של המתלוננת" (פסקה 2 לפסק דינה; ובדומה, דברי השופט נ' הנדל בפסקה 10 לפסק דינו: "העניין לא קיבל משקל בשלב ההכרעה"). אכן, השופט נ' הנדל והשופטת ד' ברק-ארז מזה, והשופט י' דנציגר, מזה, העירו והאירו, שיקולים חשובים שבאו לידי ביטוי בדבריהם בעניין פלוני הנ"ל, אך לא נפסקה הלכה משום שלא היה צורך בה.

גבי דידי, דיני בממצאי המהימנות ההחלטיים של בית המשפט המחוזי מעדותה של ס' לפניו, המבססים היטב את הכרעת הדין המרשיעה; אינני רואה צורך לחוות דעתי בשאלה המשפטית שאין לה נפקות בנסיבות העניין שעל הפרק.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שהם.

ניתן היום, כ"ב בתמוז התשע"ה (9.7.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט